

GÁL LEVENTE: VISSZA A MUNKA VILÁGÁBA VAGY KITÉRÉS ELŐLE – A TARTÓS MUNKANÉLKÜLIEK ÁLLOMÁNYA ÉS STÁTUSZUK JELLEMZÉSE

EGÉSZEN 1981-IG, A MAGYAR SZOCIOLÓGIAI TÁRSASÁG ÁLTAL SZERVEZETT **TÖBBSZÖRÖSEN HÁTRÁNYOS HELYZET KONFERENCIÁIG**, A SZEGÉNYSÉG ÉS A MUNKANÉLKÜLISÉG TABU TÉMA VOLT MAGYARORSZÁGON. PONTOSABBAN A FOLYÓIRATOK NEM KÖZÖLTEK OLYAN TANULMÁNYT, A KÖNYVKIADÓK NEM ADTAK KI OLYAN KÖNYVET, AMELYBEN AZ AKKORI MAGYARORSZÁGON A SZEGÉNYSÉGET EMLÍTETTÉK VOLNA. A MÉDIÁBAN PEDIG MÉG KEVÉSBÉ FORDULT ELŐ, HOGY A SZEGÉNYSÉGRŐL RIPIKÉK KÉSZÜLJENEK VAGY EGYÁLTALÁN, HOGY MEGEMLÍTSÉK VALAMILYEN FORMÁBAN.⁵ A MAI MAGYARORSZÁGON VISZONT MÁR TELJESEN MÁS A HELYZET. A SZEGÉNYSÉG ÉS A MUNKANÉLKÜLISÉG MINDENNAPOSSÁ, ÁLTALÁNOSSA VÁLT. A MÉDIÁBAN, DE LEGALÁBB IS A TÁRSADALOMTUDOMÁNYOK VILÁGÁBAN LÉPTEN- NYOMON TALÁLKOZHATUNK A SZEGÉNYSÉGGEL AZ ELSZEGÉNYEDÉSSEL ANNAK OKAIVAL, KÖVETKEZMÉNYEIVEL. A SZOCIOLÓGIAI KUTATÁSOK RÉSZLETESEN VIZSGÁLJÁK A SZEGÉNYSÉG KÜLÖNBÖZŐ DIMENZIÓIT ÉS MEGHATÁROZÓ TÉNYEZŐIT. BOKOR ÁGNES TANULMÁNYÁBÓL⁶ IS KITŰNIK, HOGY MÁR A 80-AS ÉVEKTŐL LÉTEZETT OLYAN RÉTEG, AMELY RELATÍV SZEGÉNYSÉGBEN ÉLT. AZONBAN EZEKNEK AZ EMBEREKNEK CSAK NAGYON KIS HÁNYADA TARTOZOTT AZOK KÖZÉ, AKIK TARTÓSAN KÉPEZTÉK A TÁRSADALOMBAN AZ ELSZEGÉNYEDETT RÉTEGET. AKI A 80-AS ÉVEKBE SZEGÉNY VOLT, AZ VALAMILYEN ESEMÉNYNEK „KÖSZÖNHETŐEN” VÁLT AZZÁ (PL. GYERMEKVÁLLALÁS EGYSZEMÉLYES HÁZTARTÁSBAN), AZONBAN MIVEL ELMÉLETILEG NEM LÉTEZETT MUNKANÉLKÜLI STÁTUSZ RÖVID IDŐN BELÜL KILÁBALHATOTT AZ ADOTT ILLETŐ A NEHÉZSÉGBŐL. HELYTELEN LENNE AZONBAN MEGFELEDKEZNI ARRÓL, HOGY A GAZDASÁGI FOLYAMATOK ROMLÁSA MÁR AZ 1970-ES ÉVEK VÉGE FELE MEGINDULT. A GDP STAGNÁLÁSA, A REÁLBÉREK CSÖKKENÉSE MÁR A 80-AS ÉVEKRE MEGINDÍTHATOTT VOLNA EGY ELSZEGÉNYEDÉSI HULLÁMOT, AZONBAN EZ NEM TÖRTÉNT MEG. A MÁSODIK GAZDASÁG EKKORA AKKORA MÉRETEKET ÖLTÖTT, HOGY A TÁRSADALOM SZERÉNYEBBEN ÉLŐ RÉTEGEI A JÖVEDELMŰK CSÖKKENÉSÉT A MÁSODIK GAZDASÁGBAN VALÓ AKTIVITÁSUKKAL PÓTOLTÁK. ÍGY AZ ELSZEGÉNYEDÉS NEM VÁLT ÁLTALÁNOSSA A MINDENNAPOKBAN. AZ 1990-ES ÉVTŐL, PONTOSABBAN A RENDSZERVÁLTÁSBÓL FAKADÓAN VISZONT ELINDULT AZ ELSZEGÉNYEDÉS AZ ORSZÁGBAN. A VILÁGPIACRA VALÓ STRUKTURÁLIS ÁTÁLLÁSSAL NEM LEHET MAGYARÁZNI AZT, AMIT A MAGYAR TÁRSADALOM MEGÉLT A 90-ES ÉVEK ELSŐ FELÉBEN. 1989 UTÁN A MAGYAR TÁRSADALOM TÖBB, MINT KÉTHARMADA ELSZEGÉNYEDETT, MIKÖZBEN KÖRÜLBELÜL A 10 SZÁZALÉKÁNAK A REÁLBÉRE EMELKEDNI KEZDETT. A KÖZÉPOSZTÁLYOK ELKEZDTEK LECSÚSZNI. A SZEGÉNY ÉS A GAZDAG RÉTEG KÖZÖTT A JÖVEDELEM DECILISEK FOLYAMATOSAN NÖVEKEDTEK A 90 –ES ÉVEK VÉGÉIG. AZ INFLÁCIÓ AZ 1989. ÉV VÉGI ADATAIHOZ KÉPEST 1995-RE NÉGYSZERESÉRE NŐTT. A

⁵ ANDORKA RUDOLF: SZEGÉNYSÉG MAGYARORSZÁGON (TÁRSADALMI SZEMLE, (1989/12)

⁶ BOKOR ÁGNES (1987): SZEGÉNYSÉG A MAI MAGYARORSZÁGON BUDAPEST, MAGVETŐ, 259. OLDAL)

MUNKANÉLKÜLISÉG 1994-RE MÁR A TÁRSADALOM 13 SZÁZALÉKÁT ÉRINTETTE.⁷ NEM FIGYELEMBE VÉVE EZEKBE AZ ADATSOROKBAN AZT A TÉNYT, HOGY NAGYON SOKAN NYUGDÍJBA MENTEK VAGY KOR ELŐTT NYUGDÍJAZTÁK ÖKET. AZOK A RÉTEGEK, AMELYEK ALACSONYABB VÉGZETTSÉGGEL RENDELKEZTEK, SOKKAL NAGYOBB ARÁNYBAN VESZÍTETTÉK EL ÁLLÁSUKAT ÉS LETTEK VESZÉLYEZTETTETEK A SZEGÉNYSÉG DIMENZIÓJÁBAN. A 90-ES ÉVEK UTÁN JELENIK MEG AZ ELSŐ NAGYOBB SZÁMÚ CSOPORT, LEGFŐKÉPPEN A CIGÁNYSÁG KÖRÉBEN, AKIK ABSZOLÚT SZEGÉNNYÉ VÁLNAK ÉS EBBŐL A TÁRSADALMI HELYZETBŐL NEM IS TUDNAK SZABADULNI. AHOGYAN SPÉDER ZSOLT⁴ EGYIK TANULMÁNYÁBÓL IS KITŰNIK, AZ 1990 ELŐTTI SZEGÉNYSÉGET MEGHATÁROZÓ TÍPUSOK MELLÉ EGY ÚJ TÍPUS IS LÉTREJÖTT, AMELYNEK A NEVE „ÚJSZEGÉNYSÉG”. AZ ÚJSZEGÉNYEK KÖZÉ AZOK AZ EMBEREK KERÜLTEK, AKIK A PIACGAZDASÁGNAK ÉS AZ ÚJ VISZONYOKNAK KÖSZÖNHETŐEN VÁLTAK SZEGÉNNYÉ VAGY A MAI NAPIG SEM SIKERÜLT NEKIK A SZEGÉNYSÉG DIMENZIÓJÁBÓL KIKERÜLNI. IDE TARTOZNAK A HAJLÉKTALANOK ÉS A MUNKANÉLKÜLIEK. A SZEGÉNYSÉGET AZONBAN TÖBB TÉNYEZŐ IS BEFOLYÁSOLJA. A HAGYOMÁNYOS SZEGÉNYSÉG A RENDSZERVÁLTÁS UTÁN IS MEGMARADT ÉS TOVÁBBRA IS ERŐS JELENLÉTTTEL BÍR. AZ ETNIKAI SZEGÉNYSÉG LEGINKÁBB A CIGÁNYSÁG KÖRÉBEN ERŐSÖDÖTT MEG, AMELY A 90-ES ÉVEKTŐL ÓRIÁSI TÁRSADALMI FESZÜLTSEGET ÉS ELŐÍTÉLETESSEGET SZÜLT. A DEMOGRÁFIAI SZEGÉNYSÉG VISZONT ÁTALAKULT: 1998-IG A NYUGDÍJAS TÁRSADALOM VOLT A LEGNAGYOBB VESZÉLYEZTETETTSÉGBEN, AZONBAN EZUTÁN A GYEREKEK VETTÉK ÁT EZT A NEM TÚL KEDVEZŐ STÁTUSZT. BIZONYOS TÁRSADALMI RÉTEGEK EGYRE TOVÁBB KERÜLNEK A TÁRSADALOM PERIFÉRIÁIRA ÉS GYAKRAN AZ IS ELŐFORDUL, HOGY NEM IS TUDNAK EBBŐL A KEDVEZŐTLEN HELYZETBŐL MENEKÜLNI. A SZEGÉNYSÉGET MEGHATÁROZZÁK TOVÁBBÁ A TELEPÜLÉSI EGYENLŐTLENSÉGEK IS. HISZEN A FŐVÁROSBAN ÉLŐ ÁLLAMPOLGÁRNAK SOKKAL JOBB ESÉLYEI VANNAK A MUNKA VILÁGÁBA VALÓ VISSZATÉRÉSRE, ILLETVE TÁRSADALMI PRESZTÍZSÜK NÖVELESÉRE, MINT EGY FALUN ÉLŐ HONPOLGÁRNAK.

MAGYARORSZÁGON A SZEGÉNYEK TÖBBNYIRE A KÖVETKEZŐ CSOPORTOKBÓL KERÜLNEK KI:

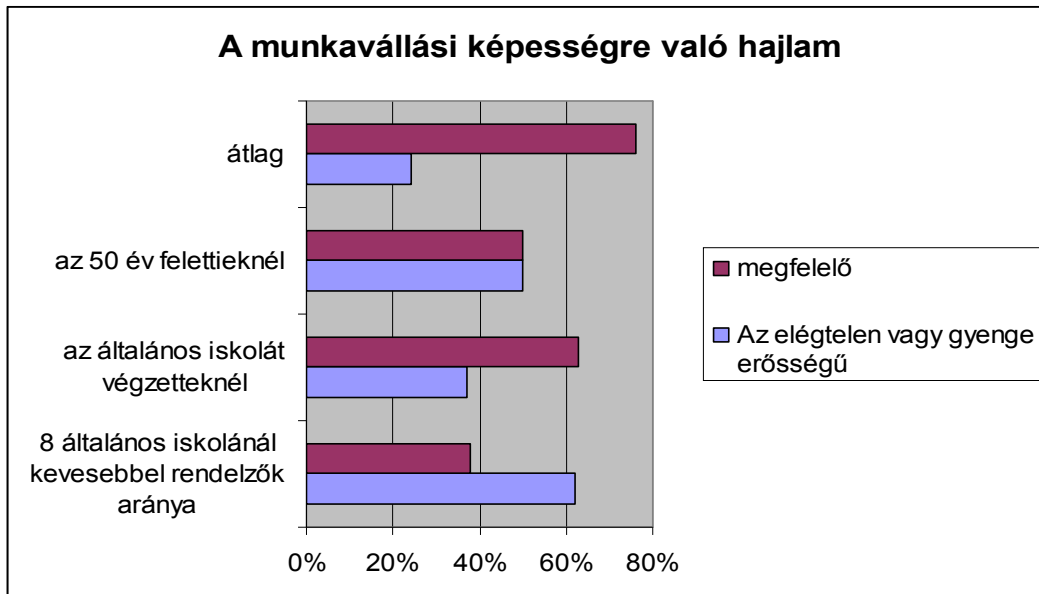
- TARTÓSAN [MUNKANÉLKÜLIEK](#)
- RÉSZIDŐBEN FOGLALKOZTATOTTAK
- TARTÓS BETEGSÉGBEN SZENVEDŐK
- [FOGYATÉKOSSÁGGAL](#) ÉLŐK
- NYUGDÍJASOK – A NYUGDÍJASOK 50%-A SZEGÉNY; MÉG HA AKTÍV KORUKBAN JÓL IS KERESTEK, JELENTŐS JÖVEDELEMCSÖKKENÉST SZENVEDNEK EL
- NAGYCSALÁDOSOK ÉS EGYSZÜLŐS CSALÁDOK
- [ROMÁK](#)
- [HAJLÉKTALANOK](#)
- GYEREKEK⁸

⁷ ANDORKA RUDOLF – SPÉDER ZSOLT: A SZEGÉNYSÉG MAGYARORSZÁGON 1992-1995 (ESÉLY 1996/4.) 25. OLDAL

⁸ FORRÁS: [HTTP://HU.WIKIPEDIA.ORG/WIKI/SZEG%C3%A9ny%C3%A9g](http://hu.wikipedia.org/wiki/Szeg%C3%A9ny%C3%A9g). LETÖLTÉS: 2011. OKTÓBER 20-

EZUTÁN A RÖVID KIS KITÉRŐ UTÁN SZERETNÉM BEMUTATNI, HOGY AZ EGYIK VESZÉLYEZTETETT CSOPORTNAK, A MUNKANÉLKÜLIEKNEK, AZON BELÜL IS TARTÓS MUNKANÉLKÜLIEKNEK MILYEN NEHÉZ IS VISSZATÉRNI A MUNKA VILÁGÁBA A MAI MAGYARORSZÁGON; A MUNKAVÁLLALÁSNAK KÖSZÖNHETŐEN PEDIG SIKERESEN ELKERÜLNI A SZEGÉNYSÉG TÁRSADALMI DIMENZIÓIT. BEMUTATOM, HOGY A MUNKAKERESÉS ÉS MOTIVÁCIÓS HIÁNYOSSÁGOK HOGYAN ALAKÍJTJÁK A MUNKANÉLKÜLIEK HELYZETÉT ÉS HOZZÁÁLLÁSÁT. RÉSZLETEZEM, HOGY MINEK KÖSZÖNHETŐ AZ, HOGY ÉVEKEN KERESZTÜL SIKERTELENÜL NEM TUDNAK VAGY NEM AKARNAK VISSZAKAPCSOLÓDNI A MUNKAVÁLLALÓK EGYRE FOGYÓ TÖBBSÉGÉHEZ. ÁLTALÁNOS KÉPET SZERETNÉK FESTENI A TARTÓS MUNKANÉLKÜLIEKRŐL. MIELŐTT KITÉRNÉK RÉSZLETESEN A MAI NEM TÚL KEDVEZŐ HELYZETRE, BE SZERETNÉM MUTATNI AZT, HOGY A TARTÓSAN MUNKANÉLKÜLI STÁTUSZBAN ELŐ EGYÉNEK MINEK KÖSZÖNHETŐEN MUNKANÉLKÜLIEK ÉS MILYEN LEHETŐSÉGEIK VANNAK KISZAKADNI EBBŐL A STÁTUSZBÓL.

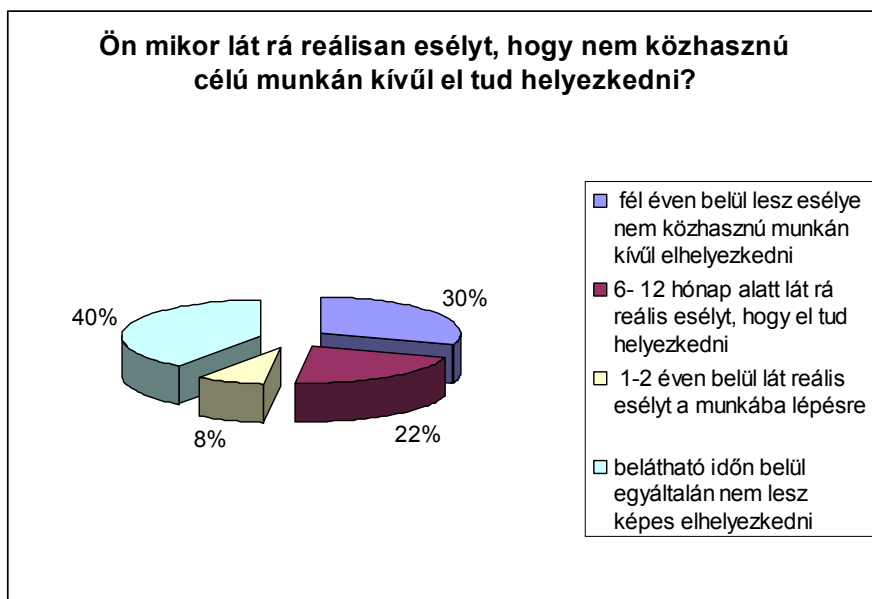
AHOGYAN AZT A KÜLÖNBÖZŐ EMPIRIKUS KUTATÁSI EREDMÉNYEK ALÁTÁMASZTOTTÁK, A TARTÓSAN MUNKANÉLKÜLIEK ÉS CSALÁDJAIK JÖVEDELMİ HELYZETE ÖSSZEŞÉGBEN KEDVEZŐTLEN, DE DIFFERENCIÁLT. JELLEMZŐ, HOGY EZEN AZ ÉLETSZÍNVONALON ÉS KÖRÜLMÉNYEK KÖZÖTT AZOK AZ EMBEREK ÉLNEK, AKIK 8 ÁLTALÁNOSNÁL ALACSONYABB ISKOLAI VÉGZETTSÉGGEL VAGY MAXIMUM SZAKISKOLAI VÉGZETTSÉGGEL RENDELKEZNEK. AZ SEM MEGLEPŐ, HOGY TÚL VANNAK REPREZENTÁLVA AZOK AZ EGYÉNEK, AKIK ELMARADOTT AGRÁRTÉRSÉGBEN ÉLNEK. A TARTÓSAN MUNKANÉLKÜLIEK EGY RÉŞE AZONBAN - BÁR BEVALLOTT ÉŞ KIMUTATHATÓ JÖVEDELMEI ALACSONYAK - A MUNKANÉLKÜLISÉŞ IDŐTARTAMÁTÓL FÜGGETLENÜL ELFOGADHATÓ, KÖZEPES VAGY ANNÁL IS JOBB ÉLETSZÍNVONALON ÉL. A MUNKAVÁLLALÁSI HAJLANDÓSÁŞ IS KÜLÖNBÖZŐ MÉRTÉKŰ MÁS-MÁS TÁRSADALMI CSOPORTOKNÁL: AZ ELÉGTLEN VAGY GYENGE MUNKAVÁLLALÁSI KÉPEŞŞÉGGEL RENDELKEZŐK ARÁNYÁT AZ ÁTLAGOSNÁL IS MAGASABBNAK ÍTÉLTÉK MEG A 8 ÁLTALÁNOS ALATTIAKNÁL (62%), AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁT VÉGZETTEKNÉL (37%), AZ 50 ÉV FELETTIEKNÉL (50%). A MUNKANÉLKÜLIEK MOTIVÁLTÓSÁGÁT AZONBAN NEM SZABAD ILYEN KÖNNYEN MEGÍTÉLNI. ELŐFORDUL, HOGY EBBEN A STÁTUSZBAN ÉLŐK NEM AKARNAK BEJELENTETT LEGÁLIS KERETEK KÖZÖTT DOLGOZNI, HANEM INKÁBB ILLEGÁLIS KERETEK KÖZÖTT PRÓBÁLNAK MUNKÁT KERESNI VAGY A MUNKANÉLKÜLI JÁRADÉKAIKAT IDŐSZAKI MUNKÁVAL KIEGÉŞÍTENI.

DR. SIMKÓ JÁNOS - LÓRÁNTNÉ OROSZ EDIT: [AZ EGY ÉVNÉL HOSSZABB IDEJE MUNKA NÉLKÜL LEVŐ SZEMÉLYEK MUNKAVÁLLALÁSI MOTIVÁLTSAGA, MEGÉLHETÉSI STRATÉGIÁI ÉS MUNKÁBA ÁLLÍTÁSUK EREDMÉNYESEBB ELŐSEGÍTÉSÉNEK FELADATAI](#)

A MUNKAVÁLLALÁSI MOTIVÁLTSAG VIZSGÁLATAKOR A TARTÓSAN MUNKANÉLKÜLIEK KÖRÉBEN NEM HAGYHATJUK FIGYELMEN KÍVÜL AZ IDŐBELISÉGET. A GYAKORLATI TAPASZTALATOK ÉS AZ INTERJÚK TANÚSÁGA SZERINT AZ ÁLLÁSTALAN VAGY AZZÁ VÁLT SZEMÉLYEK ZÖME KÜLÖNÖSEN A MUNKANÉLKÜLISÉG ELSŐ HÓNAPJAIBAN ERŐS MOTIVÁLTSAGGAL RENDELKEZIK. AZOK A SZEMÉLYEK, AKIK EKKOR MUNKANÉLKÜLIVÉ VÁLNAK, EGY PÉNZBELI ÉS PRESZTÍZS VESZTESÉGNEK KÖSZÖNHETŐEN KÖNNYEN SZEGÉNYEKKÉ IS VÁLHATNAK. AZONBAN AKIK A FOLYAMATOS MOTIVÁCIÓJUKNAK KÖSZÖNHETŐEN MUNKÁT TALÁLNAK, HAMAR KI IS KERÜLNEK A SZEGÉNYSÉG DIMENZIÓJÁBÓL. ÁLTALÁBAN EZ A LEGJELLEMZŐBB: A TÁRSADALOMBAN ÉLŐ EGYÉNEK NAGYOBB RÉSZE ÉLETE VALAMELY SZAKASZÁBAN BELEKERÜL EBBE AZ ÁLLAPOTBA, DE VALAMILYEN ESEMÉNYNEK KÖSZÖNHETŐEN A SZEGÉNYSÉGBŐL HOSSZABB-RÖVIDEBB IDŐN BELÜL SZABADULNI TUD. AZONBAN AZOK, AKIK A MUNKAHELYKERESÉS ÉS AZ ELUTASÍTÁSOK SOROZATOS KUDARCAI UTÁN EGYRE INKÁBB ELVESZÍTIK MOTIVÁCIÓJUKAT ÉS BELENYUGODNAK KEDVEZŐTLEN HELYZETÜKBE, EGYRE NEHEZEBBEN SZABADULNAK A TÁRSADALOM PERIFÉRIÁJÁRÓL ÉS BERENDEZKEDNEK AZ ÁLTALÁBAN ALACSONYABB SZINTŰ TARTÓS MUNKANÉLKÜLI ÉLETFORMÁRA. AMI AZONBAN AZ ANYAGI SZÍNVONAL ROMLÁSÁN TÚL TÁRSADALMI ÉS KULTURÁLIS TŐKE HIÁNYÁVAL IS EGYÜTT FOG JÁRNI.

A MUNKAVÁLLALÁSI KÉPESSÉG ÉS MOTIVÁLTSAG JELENTŐSEN BEFOLYÁSOLJA AZ ELHELYEZKEDÉSRE VALÓ ESÉLYEKET, AZONBAN NEM SZABAD FIGYELMEN KÍVÜL HAGYNI AZOKAT A MIKRO- ÉS MAKROGAZDASÁGI HATÁSOKAT, AMELYEK BEFOLYÁSOLJÁK A MUNKÁHOZ VALÓ JUTÁS REÁLIS ESÉLYEIT. IDETARTOZIK: A GAZDASÁGI FEJLETTSÉG, A FOGLALKOZTATÁSI KÖRZET, MUNKAHELYEK SZÁMA, MUNKAERŐPIACI VISZONYOK.

DR. SIMKÓ JÁNOS - LÓRÁNTNÉ OROSZ EDIT: [AZ EGY ÉVNÉL HOSSZABB IDEJE MUNKA NÉLKÜL LEVŐ SZEMÉLYEK MUNKAVÁLLALÁSI MOTIVÁLTSAGA, MEGÉLHETÉSI STRATÉGIÁI ÉS MUNKÁBA ÁLLÍTÁSUK EREDMÉNYESEBB ELŐSEGÍTÉSÉNEK FELADATAI](#)

AZ ÁTLAGOSNÁL IS PESSZIMISTÁBBAN VÉLEKEDTEK, SZINTE REMÉNYTELENNEK ÉREZTÉK AKTUÁLIS HELYZETÜKET A 8 ÁLTALÁNOS ALATTIAK 63%-A, AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁT VÉGZETTEK 51%-A, A NŐK 42%-A, A 41-50 ÉV KÖZÖTTIEK 51%-A, AZ 50 ÉV FELETTIEK 79%-A, A Bányászati foglalkozásúak 75%-a és a községekben élők 47%-a.

A PESSZIMISTA HOZZÁÁLLÁSON KÍVÜL AZ EMPIRIKUS KUTATÁSOKBÓL MÉG AZ IS KITŰNIK, HOGY A TARTÓS MUNKANÉLKÜLSÉG TEKINTÉLYES RÉSE BELENYUGODOTT AKTUÁLISAN ROSSZ HELYZETÉBE ÉS NEM IS AKAR EZEN VÁLTOZTATNI. NEM AKAR KITÖRNI ALACSONY ÉLETSZÍNVONALÁBÓL, INKÁBB MÁSOKAT OKOL SAJÁT HELYZETE MIATT. A MAGASFOKÚ SEGÉLYEZÉSEN KÍVÜL NÉHÁNY JÖVEDELEMKIEGÉSZÍTÉSSEL PRÓBÁLJA ALACSONY ÉS IGÉNYTELEN ÉLETHELYZETÉT MEGTARTANI. A VIZSGÁLATBAN RÉSZTVEVŐ ALANYOK 32%-A LENNE HAJLANDÓ ISKOLAI FELZÁRKÓZTATÁSRA VAGY IDEIGLENES MUNKAERŐPIACI ELHELYEZKEDÉST SEGÍTŐ KÉPZÉSBEN RÉSZT VENNI. A KÉRDEZETTEK TÖBBI RÉSE SEMMIFÉLE NAGYOBB ERŐFESZÍTÉSRE NEM LENNE HAJLANDÓ AZÉRT, HOGY A MUNKAERŐPIACI ELHELYEZKEDÉSE KEDVEZŐBB KERETEKET ÖLTSÖN. NEM VÉLETLEN, HOGY A MUNKAÜGYI KÖZPONTOK FELZÁRKÓZTÁSI, PÁLYAORIENTÁCIÓS PROGRAMJAİK SZINTÉN NEM VALÓSÍJTJÁK MEG A HOZZÁ FŰZÖTT REMÉNYEKET. A KILÁTÁSTALAN HELYZETET JÓL MUTATJA, HOGY A KÉRDEZETT SZEMÉLYEK 38 SZÁZALÉKA HAJLANDÓ LENNE VALAMIFÉLE MOBILITÁSRA ITTHON VAGY KÜLFÖLDÖN. AZONBAN ENNEK LEHETŐSÉGEIT NEM TUDJÁK MEGTEREMTENI, ÍGY A HELYZET TOVÁBBRA IS VÁLTOZATLAN KERETEK KÖZÖTT MARAD.

A TARTÓS MUNKANÉLKÜLIEK ELHELYEZKEDÉSÉT ÉS AZ ALKALMAZKODÓKÉPESSÉG- FEJLESZTÉSÉT NEHEZÍTŐ TÉNYEZŐK KÖZÉ SOROLJÁK MÉG:

- A MUNKAHELYEK HIÁNYÁT, A TARTÓS ÉS JELENTŐS MUNKAERŐ-TÚLKÍNÁLATOT,
- A TÁRSADALMILAG-GAZDASÁGILAG ELMARADOTT TÉRSÉGEKBE ÉLŐK ESETÉBEN AZ INGERSZEGÉNY LAKÓHELYI KÖRNYEZETET.
- AZ ALACSONY MUNKABÉREKET ÉS A FEKETE FOGLALKOZTATÁS ELTERJEDTSÉGÉT,
- A MUNKAERŐPIACI KÉPZÉSEKBE VALÓ RÉSZVÉTEL ALACSONY SZÍNVONALÚ ÖSZTÖNZÉSÉT,
- A TERÜLETI ÉS SZAKMAI MOBILITÁS KORLÁTAIT,
- A TARTÓS MUNKANÉLKÜLIEK MUNKAERŐPIACI SZEMPONTBÓL HÁTRÁNYNAK SZÁMÍTÓ ADOTTSÁGAI,
- A TARTÓS MUNKANÉLKÜLISÉG KEZELÉSÉRE HIVATOTT SZERVEZETEK FELTÉTELRENDSZERÉNEK HIÁNYOSSÁGAI,
- A TÁRSADALMI ÖSSZEFOGÁS ALACSONY SZÍNVONALÁT.

ÖSSZESEN MEGÁLLAPÍTHATÓ, HOGY A TARTÓS MUNKANÉLKÜLISÉG KÉRDÉSE TÖBB TÉNYEZŐRE VEZETHETŐ VISSZA. A TÁRSADALMUNKBAN KIALAKULT EGY OLYAN SZUBKULTÚRÁVAL RENDELKEZŐ CSOPORT, AMELYNEK TAGJAI MÁR NEM IS AKARNAK VISSZATÉRNI A MUNKAERŐPIACRA. UGYANAKKOR A PROGRAMOK SEM, AMELYEK SEGÍTENÉNEK EZEKNEK AZ EMBEREKNEK VISSZAJUTNI A MUNKA VILÁGÁBA, MINDEN ESETBEN VÁLTOTTÁK BE A HOZZÁJUK FÜZÖTT REMÉNYEKET. NEM SIKERÜLT AZ ELMÚLT 20 ÉV ALATT EGY OLYAN RENDSZERT FELÉPÍTENI, AMELY MEGOLDOTTA VOLNA A TARTÓS MUNKANÉLKÜLIEK VISSZATÉRÉSÉT A MUNKAERŐPIACRA. A DOLOG AZONBAN ENNÉL SOKKAL ÖSSZETETTEBB. A PIACGAZDASÁG KIÉPÜLÉSE SORÁN A HELYI ELSŐDLEGES MUNKAERŐPIACOK JÓ RÉSZE ÖSSZEZSUGORODOTT VAGY ELTŰNT, S A FOLYAMAT MÉG MINDIG TART. AZ ELSŐDLEGES MUNKAERŐPIAC FOGLALKOZTATÓI TÖBBÉ-KEVÉSBÉ IGÉNYEIK SZERINT VÁLOGATHATNAK A NEKIK MEGFELELŐ MUNKAERŐBŐL, AMI GYAKORLATILAG AZT JELENTI, HOGY A HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰEK CSAK ELVÉTVÉ KERÜLHETNEK BE IDE.⁹ MEGÁLLAPÍTHATÓ TEHÁT, HOGY A KÉRDÉS MEGOLDÁSA MÉG VÁRAT MAGÁRA, AZONBAN EGY-KÉT PROGRAM ÁTSZUKTURÁLÁSÁVAL TALÁN JAVÍTANI LEHETNE A TARTÓS MUNKANÉLKÜLIEK JELENLEGI NEM TÚL FÉNYES HELYZETÉN. EZEK KÖZÉ TARTOZIK: A REGIONÁLIS TÉRSÉGEK FELÉLÉNKÍTÉSE: VÁLLALKOZÁSI ÉS MUNKAHELY TEREMTÉS SZEMPONTJÁBÓL, AZ ILLEGÁLIS SZFÉRA VISSZASZORÍTÁSA, A TARTÓS MUNKANÉLKÜLISÉG DIFFERENCIÁLTABB MEGKÖZELÍTÉSE ÉS KEZELÉSE, A FOGLALKOZTATÁSPOLITIKA CÉLIRÁNYOSABB ÉS HATÉKONYABB MŰKÖDTETÉSE, A GAZDASÁGI PARTNEREK SZEREPÉNEK ERŐSÍTÉSE, A PIACORIENTÁLTABB OKTATÁSI RENDSZER KIFEJLESZTÉSE,

⁹ DR. ADLER JUDIT: [A MUNKAVÁLLALÁSI KORÚ INAKTÍV NÉPESSÉG MOTIVÁCIÓJA, MUNKAERŐ-PIACI TÁVOLMARADÁSÁNAK OKAI](#) (ZÁRÓTANULMÁNY)

RÉSZLETESEBB ÉS MEGGYŐZŐBB KOMMUNIKÁCIÓ A MUNKANÉLKÜLIEKKEL.¹⁰ REMÉLHETŐLEG A GAZDASÁGI VILÁGVÁLSÁG HATÁSAINAK KIESZKÖZÖLÉSE UTÁN A MAGYAR GAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS POLITIKAI ÉLET MEGBIRKÓZIK EZEKEL AZ IGEN SÚLYOS PROBLÉMÁKKAL ÉS A MAGYAR TÁRSADALOMBAN ELKEZD CSÖKKENI MAJD A DEPRIVÁLTAK ÉS A TÁRSADALOM PERIFÉRIÁRA SZORULÓK ARÁNYA. A MUNKAERŐPIAC PEDIG „FELSZÍVJA” A RENDSZERVÁLTÁS ÓTA MINDENNAPOSSÁ VÁLT MUNKANÉLKÜLIEK TÖMEGES LÉTSZÁMÁT.

FELHASZNÁLT IRODALOM

DR. ADLER JUDIT: A MUNKAVÁLLALÁSI KORÚ INAKTÍV NÉPESSÉG MOTIVÁCIÓJA, MUNKAERŐ-PIACI TÁVOLMARADÁSÁNAK OKAI.

FORRÁS:

[HTTP://WWW.OFA.HU/INDEX.PHP?WG_NODE=WebPageReader&WG_OID=PAGFA9959790D415B838](http://www.ofa.hu/index.php?WG_NODE=WebPageReader&WG_OID=PAGFA9959790D415B838)

ANDORKA RUDOLF (2006): BEVEZETÉS A SZOCIOLÓGIÁBA, BUDAPEST, OSIRIS

ANDORKA RUDOLF: SZEGÉNYSÉG MAGYARORSZÁGON. TÁRSADALMI SZEMLE, 1989/12.

ANDORKA RUDOLF-SPÉDER ZSOLT: A SZEGÉNYSÉG MAGYARORSZÁGON 1992-1995. ESÉLY, 1996/4.

BOKOR ÁGNES (1987): SZEGÉNYSÉG A MAI MAGYARORSZÁGON. BUDAPEST, MAGVETŐ

DR. SIMKÓ JÁNOS - LÓRÁNTNÉ OROSZ EDIT: [AZ EGY ÉVNÉL HOSSZABB IDEJE MUNKA NÉLKÜL LEVŐ SZEMÉLYEK MUNKAVÁLLALÁSI MOTIVÁLTSÁGA, MEGÉLHETÉSI STRATÉGIÁI ÉS MUNKÁBA ÁLLÍTÁSUK EREDMÉNYESEBB ELŐSEGÍTÉSÉNEK FELADATAI](#)

FORRÁS:

[HTTP://WWW.OFA.HU/INDEX.PHP?WG_NODE=WebPageReader&WG_OID=PAGFA9959790D415B838](http://www.ofa.hu/index.php?WG_NODE=WebPageReader&WG_OID=PAGFA9959790D415B838)

SPÉDER ZSOLT (2002): A SZEGÉNYSÉG VÁLTOZÓ ARCAI. BUDAPEST, SZÁZADVÉG KIADÓ, PP. 98-127.

¹⁰ DR. SIMKÓ JÁNOS - LÓRÁNTNÉ OROSZ EDIT: [AZ EGY ÉVNÉL HOSSZABB IDEJE MUNKA NÉLKÜL LEVŐ SZEMÉLYEK MUNKAVÁLLALÁSI MOTIVÁLTSÁGA, MEGÉLHETÉSI STRATÉGIÁI ÉS MUNKÁBA ÁLLÍTÁSUK EREDMÉNYESEBB ELŐSEGÍTÉSÉNEK FELADATAI](#)